

ALTERNATYVŪS UGDYMO METODAI IR BŪDAI

1. Ugdymo metodai:

- Demonstravimo, kai vaikas stebi atliekamą veiksmą;
- Bendrų veiksmų būdu;
- Bendrų veiksmų pereinant į mėgdžiojimą;
- Mėgdžiojimas;
- Savarankiškas atlikimas.

2. **Struktūruotas ugdymas** – pastovi, vaizdžiai pateikta dienos veiklų ir užduočių struktūra, individualios dienvartės sudarymas ir jos taikymas namuose ir ugdymo įstaigoje.

Dienovartėje veiklos pažymimos daiktais, nuotraukomis, paveikslėliais ar simboliais, jos išdėstomos iš viršaus į apačią arba iš kairės į dešinę.

3. **Individualaus darbo sistema**, sudaryta iš vaizdinių priemonių, darbo užbaigimo ir rezultato mokymas.

Mokyti vaiką matyti ir suvokti:

- Ką jam reikės daryti;
- Kurioje vietoje jam reikės dirbti, žaisti;
- Kokias užduotis jis turės atlikti;
- Kas bus daroma atlikus darbą.

Užduotis būtina pažymėti vaikui suprantamais simboliais (daiktais, skaičiais, raidėmis, užduotys sudėtos atskirose dėžutėse ir kt.).

Atlikus užduotį, būtina pagirti, paskatinti patinkančia veikla, mėgstamu žaislu. Užduotis pateikti su vaizdine instrukcija.

4. **Aiškliai apibrėžtos kiekvienos veiklos zonos:** bendros veiklos, individualaus darbo, poilsio ir žaidimų, valgymo ir kt. Ribas apriboti kilimais, baldais, vaizdiniais simboliais, paveikslėliais, spalviniais orientyrais.

5. **Sensoriškai apribota aplinka**, sumažinant aplinkos dirgiklių kiekį – mažiau daiktų. Maža erdvė suteikia vaikui saugumo jausmą ir sumažina impulsų kiekį.

6. **Žodinės instrukcijos aiškios ir trumpos.** Veiksmai palydimi žodine instrukcija. Kalbėti nedaug, tiksliais liepiamosios nuosakos sakiniais.

7. **Bendravimo įgūdžius formuoti naudojant vaizdines priemones ir kalbą.** Bendrauti mokoma gestais, veido mimika, judesių pagalba, naudojant daiktus, nuotraukas, simbolius ir kalbą, mokant paprašyti norimo daikto ar valgio. *Mokyti paprašyti – skatinti vaiką imti norimą daiktą ar veiklą atitinkantį daiktą, paveikslėlį ar simbolį.*

8. **Aiškliai apibrėžta veiklos pradžia ir pabaiga „pradėk“, „baik“.**

Parinkti tinkamiausias bendrai veiklai padėtis:

- vaikas sėdi prie stalo, už jo nugaros ar šalia pedagogas, priešais vaiką;
- kairėje pusėje sudėtos priemonės – darbo pradžia, dešinėje pusėje – darbo pabaiga.
- veiklos laiką pratęsti naudojant liečiamuosius stimulus.

9. **Paskatinimai, pagyrimai** jo mėgstamu žaislu, veikla ar maistu. Žodiniai paskatinimai glausti ir trumpi: „puiku“, „šaunuolis“, „geras“.

10. **Riboti savo kalbą**, vartoti žodžius, kuriuos vaikas jau žino. Vartoti tuos pačius žodžius kiekvieną kartą toje pačioje situacijoje. Moduluoti balsu, keisti balso intonaciją. Kalbėti aiškiai, ramiu tonu.

11. Fiziniai ir muzikiniai užsiėmimai ramina, padeda koncentruoti dėmesį, suteikia naujos judesių patirties.

12. **Sensorinė stimuliacija**, naudojant įvairias priemones: medžiagas (kailiukas, skarelė, šiurkštūs paviršiai, kempinė, kilimėliai, įvairūs namų apyvokos daiktai, vanduo, smėlis) liesti kūną švelniau, stipriau. Namuose įrengti vaikui skirtą kampelį, kuriame būtų grindys išklotos šiurkščiu paviršiumi, kambaryje padėti kuo daugiau skirtingų paviršių ir svorio daiktų, kuo daugiau liesti vaiką įvairiais paviršiais.

13. **Aplinka** – pastelinių spalvų, švelnus natūralus apšvietimas, vanilės, cinamono kvapai.

1. Notbohm, E. (2012). Kiekvienas autistiškas vaikas norėtų, kad jūs žinotumėte dešimt dalykų. Vilnius: Tyto Alba.
2. Ivoškuvienė, R., Balčiūnaitė, J. (2002) Autistiškų vaikų ugdymas. Šiauliai: VŠĮ Šiaulių universiteto leidykla.
3. East, V., Evans, L (2008). Vienu žvilgsniu. Praktinis vaiko specialiųjų poreikių tenkinimo vadovas. Vilnius: Tyto Alba.